

HAUSKAA KASVEILLA

A close-up photograph of a hand holding several autumn leaves. The most prominent leaf is a large, yellow, lace-like leaf with intricate vein patterns and a scalloped edge. To its right is a smaller, vibrant red leaf with a similar lace-like texture. The background is a blurred, rocky surface. The text 'HAUSKAA KASVEILLA' is overlaid in white on a dark blue-grey rectangular background at the top. At the bottom, the name 'Henriette Kress' is overlaid in white on a dark blue-grey rectangular background.

Henriette Kress

SISÄLTÖ

Mitä voi tehdä milloinkin?.....	7	Hirkum Pirkum eli kuismaviina.....	52
Luonnonkasvit kesällä.....	8	Valkopeipin makea kukka.....	54
Voikukka.....	8	Kannusruohon karjunta, leijonankidan ärjyntä.....	55
Ammu voikukkanuppuja.....	10	Pukinparran siemenpallot.....	56
Voikukan varsista ketju.....	11	Takiaisen kukista rintakoru.....	57
Voikukan varsista kierre.....	11	Takiaissota.....	57
Voikukkaseppele.....	12	Muita nopeita rintakoruja.....	57
Voikukkatatuointi.....	14	Kumpi valehtelee?.....	58
Keltamo- ja tuliunikkotatuointi.....	14	Kuinka monta lasta saat?.....	58
Puhalla voikukkapalloa.....	15	Ratamokamppailu.....	59
Kaunokaisketju.....	16	Käpyjen avautuminen.....	60
Pajupilli.....	18	Käpykellon selitys.....	61
Päivänkakkaran rakkausoraakkeli.....	20	Kaislahelistin.....	62
Vaahteransiemennenä.....	22	Miekkailua ja keihäänheittoa.....	65
Vaahteranlehtiippiu.....	23	Vettä hylkivä itiöpöly.....	66
Kasveissa Fibonaccin spiraali.....	24	Räjähäviä siemeniä.....	67
Pillike tai peippi soimaan.....	26	Aloittelijan ensimmäinen jousipyssy....	68
Poimulehden kastehelmi.....	28	Nopeita helppoja nuolia.....	70
Heinäsolmut.....	30	Löydä neliapila.....	71
Vihellä heinän lehdellä.....	32	Pieni osmankäämikori.....	72
Noidanportaati.....	33	Sarjakukkaiset.....	74
Ahomansikkaa heinäkorressa.....	34	Soitin sarjakukkaisen varresta.....	76
Kukko vai kana?.....	35	Puhallusputki.....	78
Letitetty tuoksuheinä.....	36	Nuolia puhallusputkeen.....	79
Seitsenkukkainen juhannustaika.....	38	Minikokoinen puhallusputki.....	80
Muita juhannustaikoja.....	39	Ritsa.....	82
Maaginen karkkipuu.....	40		
Koristeltu keppi.....	42		
Kaarnasormus.....	45		
Tuohisormus.....	46		
Tuohilippi.....	48		
Tuohitikka.....	50		

Kesäistä kelluvaa.....	84	Luonnonkasvit syksyllä.....	118
Kaarnavene.....	84	Tammenterhoihin kasvot.....	118
Pieni kaislalautta.....	86	Lehtiseppele.....	120
Herneenpalkovene.....	88	Vaahteranlehtikruunu.....	122
Osmankäämiankka.....	90	Vaahteranlehtiruusu.....	124
Kaislavene.....	92	Käpylehmä.....	126
Järviruo'on lehdestä vene.....	94	Tammenterho-hevoskastanjalehmä...	127
Puutarhakasvit.....	96	Luonnonkasvit talvella.....	128
Laventelinippu.....	96	Järviruokokynä.....	128
Kukkanukke.....	98	Lepänkäpykeite musteena.....	131
Kukista pH-testi.....	99	Muu muste.....	131
Karstaohdakelehmä.....	100	Vuorimäntyketju.....	132
Kuivakukkia.....	102	Hedelmiä ja vihanneksia.....	134
Kuivakukkia hiekassa.....	102	Punakaalivärjättyä paperia.....	134
Käytetty hiekka.....	104	pH-testi.....	137
Luonnonhiekan puhdistaminen.....	104	Huippusalaisia viestejä.....	137
Säilö kukkien tuoksua.....	105	Salaisia viestejä sipulimehulla.....	138
Kuvioitu pitsilehti.....	106	Retiisihiiri.....	139
Vasaroi kukkia kankaaseen.....	108	Kuivatut sitrusviipaleet.....	140
Paina lehdestä kuva.....	110	Tomaattitulppaanit.....	142
Hankaa lehdestä kuva.....	111	Omenalinnut.....	144
Prässää kukkia ja lehtiä.....	112	Omenapalapeli.....	146
Nurmitädykkeen prässätyt kukat....	113	Paprikasta dippiastia.....	148
Kuvia prässätyistä lehdistä ja kukista.	114	Varsisellerileimasin.....	150
Ruusuhelmiä.....	116	Perunaleimasin.....	152
		Yksinkertainen perunaleimasin.....	153
		Perunaleimasin piparkakkumuotilla	155
		Kuvioitu perunaleimasin.....	155
		Perunaleimasinkuvioinen rasia.....	156
		Kissakuvio.....	156
		Omenainen hymy.....	157
		Halloweenkurpitsa.....	158

Pääsiäinen.....	160	Lopuksi.....	184
Kananmunien värjääminen.....	160	Hakemisto.....	185
Epäonnistumisia.....	163	Luetko lainakappaletta?.....	188
Monta kananmunaa, yksi sävy.....	163		
Monta kananmunaa, monta sävyä..	164		
Puhalla kananmuna.....	165		
Lehtikuvio kananmunan kylkeen....	166		
Muita kuvointitapoja.....	167		
Joulun alla.....	168		
Mausteneilikkaisia sitruksia.....	168		
Sitruhedelmien ripustaminen.....	169		
Neilikoiden saaminen sitrus-			
hedelmän kuoreen.....	171		
Kuvioita.....	171		
Kun neilikkasitrus on kuivunut.....	171		
Saksanpähkinäistä puuhaa.....	172		
Hiirien juoksukilpailu.....	173		
Koppakuoriaiset.....	175		
Pöllöt.....	175		
Kilpikonnat.....	176		
Veneitä saksanpähkinän kuorista...	177		
Joulukuusen koriste.....	177		
Yksinkertainen olkitähti.....	178		
Pieni himmeli.....	180		
Kaneliset joulukuusen koristeet.....	182		

Tuohitikkoja.

TUOHITIKKA

Milloin: Keväällä tai kesällä, kun tuohi irtoaa.

Tarvikkeet: Tuohipaloja, sakset, pieniä tikkuja, veitsi.

Aika: Hetki.

Saksi noin 6x6 sentin kokoinen pala sileästä tuohesta. Halkaise tuohipala, jos se on liian paksu (kuva 1).

Taita pala vinosti nurkasta nurkkaan. Taita toiseenkin suuntaan niin, että taitos muodostaa ristikuvion (kuva 2).

Valmiin tikun väriksi tulee ensimmäisen taitoksen sisäpuoli. Kauniin ruskeita tikkoja saat, kun käännät vinonurkat ruskean päälle.

Käännä tuohipala ja taita se suoraan nurkista nurkkiin. Toista toiseenkin suuntaan (kuva 3).

Halkaise pienen tikun päätä noin neljän sentin matkalta neljään osaan. Teroita tikun toinen pää (kuva 4).

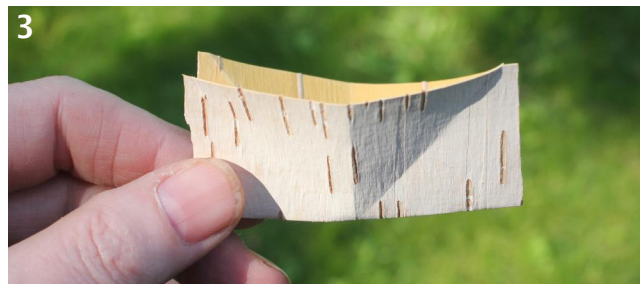
Ohuet, noin 3–4 mm paksut tikut eivät oikein tahdo lentää. Hieman paksummat, noin 6–8 mm paksut pysyvät paremmin lentosuunnassa.

Aseta taitettu tuohilevy tikkuun niin, että reiät osoittavat alaspäin.

Naputa vasaralla tikun päähän katkaistu pieni naula. Nyt voit heittää tuohitikkoja tavalliseen tikkatauluun.

Jollei luonnistu, tikkoja voi heittää vinosti asetettuun hiekkatäytteeseen laatikkoon, sillä hiekka ei vaadi tikalta terävää päätä.

Paras heittäjä voittakoon!

Puhallusputki ja ammuksia.

PUHALLUSPUTKI

Milloin: Loppukesällä tai syksyllä.

Tarvikkeet: Pitkä ja suora sarjakukkaiskasvin varsi, veitsi.

Aika: Hetki.

Leikkaa sarjakukkaiskasvin varsi poikki niin, että saat mahdollisimman pitkän ja suoran palan varren solmukohtien välistä. Karhunputken ja lipstikan varret toimivat hyvin.

Käytä puhallusputkena.

Pitkäaikaisempaa käyttöä varten puhallusputki kannattaa kuivata vaakatasossa, ettei putki taivu.

Käytä ammuksina soijapapuja, herneitä, pihlajanmarjoja tai nuolia (alempana).

Näillä ei koskaan tähdätä ihmisiä tai eläimiä.

NUOLIA PUHALLUSPUTKEEN

Milloin: Loppukesällä tai syksyllä.

Tarvikkeet: Pitkiä ja suoraa heinän pätkiä, veitsi, ohdakkeen vielä tiiviitä siementäviä kukintoja, värikästä narua, sakset.

Aika: Muutama minuutti.

Etsi käsiisi 35–40 cm pitkiä, suoraa heinänpätkiä. Kastikat (*Calamagrostis*-lajit) ovat yleensä tarpeeksi pitkiä, mutta muutkin pitkät heinät sopivat nuoliksi.

Hae ojasta ohdakkeen haivenia silloin, kun ne ovat vielä tiiviisti kukkapohjassa kiinni. Säilytä vielä täysin tiiviit siementävät kukinnot myöhempää käyttöä varten.

Käytä auenneet muttei vielä räjähtäneet siemenpesät nuoliisi.

Nypi kukkapohjasta hyvän hyppysellisen verran haivenia. Pidä ne samansuuntaisina ja työnnä heinänuolen solmuinen pää haiventupon keskelle. Sido tiukasti värillisellä narulla ja leikkaa narun pitkät päät poikki.

Kirkkanväriset narut auttavat löytämään hukkuneet nuolet.

Jos käyttää erivärisiä kirkkaita naruja, voi pitää tarkkuusammuntakilpailunkin.

Ohdakkeen siementävä kukinto ja irti nypitty haiventuppo.

Ohdakkeen haiventuppo sidottuna nuolen päähän.

*Kuvioituja pitsilehtiä.
Aitaorapihlaja, koivu ja
haapa.*

KUVIOITU PITSILEHTI

Milloin: Syksyllä, kun prässäää syksyn lehtiä, tai keväällä, kun lumen alta paljastuu viimevuotisia tammenlehtiä.

Tarvikkeet: Prässätty kuiva lehti tai pihalta viimevuotinen kuiva tammenlehti, lantti tai pahvipala ja sakset, pehmeä harja.

Aika: Pari minuuttia.

Hae alkukeväällä pihalta viimevuotisia, kuivia tammenlehtiä tai käytä värikkäitä prässättyjä syyslehtiä.

Jos haluat kokeilla tempua kesällä, voit prässätä vihreitäkin lehtiä.

(Katso myös prässätyt kukat ja lehdet, sivu 112.)

Valitse virheetön lehti. Aseta se pöydälle kangaspalan päälle niin, että lehden alapinnan koholla olevat suonet ovat alaspäin.

Leikkaa pahvista haluamasi kuvio ja aseta se lehden päälle.

Pidä lehteä kuvineen paikallaan toisella kädellä ja töpötä pehmeällä harjalla lehden reuna-alueita.

Jatka, kunnes vain lehden suonet ovat jäljellä.

Jos käytät vanhoja tammenlehtiä, voit tehdä muutaman tusinan verran kuvioituja pitsilehtiä ja palauttaa ne luontoon muitten ihmeteltäviksi.

Hiusharja ei toimi, sillä se on niin harva ja kupera, että se rikkoo lehden.

Talven yli kuivuneita tammenlehtiä pitsikuvioineen. Kuvioina pahvista leikattu sydän sekä viiden sentin kolikko.

*Erlaisia tammenterhoja.
Toisilla on hattu, toisilla ei.*

TAMMENTERHOIHIN KASVOT

Milloin: Syksyllä, kun saa tuoreita, ehjiä tammenterhoja.

Tarvikkeet: Tuoreita tammenterhoja, mattoveitsi.

Aika: Minuutti tai pari per terho.

Leikkaa terhoihin suu, silmät ja (jos haluat) nenä. Käytä halloween-koristeluina.

Terhojen sisusta ei tarvitse poistaa.

Jos leikkaa pystytystä varten terhon tasaiseksi jommastakummasta päästä, se halkeaa kuivuuksaan kuukauden, parin sisällä.

Vaikka leikkaisi pelkät kasvot, suuri osa terhoista halkeaa ajan mittaan. Kuivatut terhot ovat hauraita. Niitä ei pidä kovasti puristaa eikä pudottaa lattialle.

Meillä näistä halloween-terhoista muutama on säilynyt ehjänä yli puoli vuotta. Onneksi tulee uusia syksyjä ja uusia tammenterhoja!

Talven yli säilyneitä halloween-terhoja.

Erlaisia tammenterhoja. Toisilla on hattu, toisilla ei.

"*Hauskaa kasveilla*" on tarkoitettu lapsille ja lapsimielisille. Se on kaikille, joille isovanhemmat eivät olekaan ehtineet opettaa kasviperäisiä hauskuuksia.

Kirjan ohjeet ovat selkeitä ja mahdollisimman helppotajuisia.

Saksalaissyntyinen Henriette Kress on asunut Suomessa lapsuudesta lähtien. Hän on harrastanut lääkekasveja ja villivihanneksia pienestä lähtien. Siinä sivussa hän on kokeillut kaikenlaisia kasvihauskuuksia.

Hän on kirjoittanut neljä kirjaa lääkekasveista. Ensimmäiset kaksi ovat olleet loppuunmyytyjä jo kauan, mutta kahta jälkimmäistä on vielä saatavilla.

Maaailman laajin ilmainen yrttisivusto, <http://www.henriettes-herb.com> on Henrietten tekemä ja ylläpitämä.

ISBN 978-952-68025-4-1

9 789526 802541